

Sygn. akt VIII U 343/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Smycz
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2016 r. w Gliwicach

sprawy D. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek odwołania D. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 października 2015 r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie,
2. zasądza od ubezpieczonego D. C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 343/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 października 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu D. C. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999r. niepodlegające umorzeniu należało uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z dnia 18 sierpnia 2014r.

W odwołaniu od decyzji D. C. wniósł o jej zmianę przez umorzenie nieopłaconych należności określonych zaskarżoną decyzją. Ubezpieczony wyraził przekonanie, że brak było podstaw do odmowy umorzenia spornych zaległości, bowiem organ rentowy, mimo iż miał taką możliwość, to nie wskazał mu odrębną decyzją wysokości zaległości składkowych, nie podlegających umorzeniu, które miał on uregulować w okresie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji z dnia 18 sierpnia 2014r.. Wniósł również o określenie zaległości niepodlegających umorzeniu.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i podtrzymał dotychczasowe stanowisko. W uzasadnieniu podkreślił, że odwołanie ubezpieczonego zostało wniesione po terminie, bowiem odebrał on decyzję w dniu 22 października 2015r., zaś odwołanie nadano w placówce pocztowej w dniu 22 listopada 2015r., tj. jeden dzień po upływie terminu. ZUS wskazał ponadto, iż w decyzji warunkowej z dnia 18 sierpnia 2014r. określono jedynie zaległości podlegające umorzeniu, a równocześnie zawarto informację, że w celu uzyskania informacji w zakresie wysokości zaległości niepodlegających umorzeniu w postępowaniu abolicyjnym, należy wystąpić ze stosownym wnioskiem, czego odwołujący nie uczynił.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. C. od roku 1992 prowadził jednoosobową działalność gospodarczą – Zakład Usługowo-Handlowy (...) zajmujący się naprawą sprzętu RTV. W okresie od 1 czerwca 2008r. przedmiotowa działalność gospodarcza podlegała zawieszeniu.

Ubezpieczony od początku prowadzenia działalności podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności.

W dniu 23 maja 2014r. ubezpieczony złożył wniosek o umorzenie nieopłaconych należności z tytułu składek za okres od października 1999r. do maja 2008r. na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. określił, iż według stanu na dzień 23 czerwca 2014r. umorzeniu podlegają należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenie społeczne za okresy: od października do listopada 1999r., od marca do kwietnia 2000r., sierpień 2000r., od listopada 2000r. do sierpnia 2001r., od listopada 2001r. do grudnia 2001r., od lutego 2002r. do listopada 2004r., od maja 2006r. do grudnia 2006r. oraz od listopada 2007r. do maja 2008r. w łącznej kwocie 63.272,16 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okresy: luty 2001r., kwiecień 2001r., kwiecień 2002r., listopad 2002r., od kwietnia 2003r. do marca 2004r., od maja 2004r. do listopada 2004r., od maja 2006r. do grudnia 2006r., od listopada 2007r. do maja 2008r. w łącznej kwocie 11.042,15 zł.

Warunkiem umorzenia ww. należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami. Powyższa decyzja uprawomocniła się z dniem 21 września 2014r., a więc termin uregulowania należności przypadał na dzień 22 września 2015r. W treści uzasadnienia wskazano również, że w celu dokładnego określenia wysokości należnych składek nie podlegających umorzeniu oraz naliczenia odsetek za zwłokę, należy wystąpić na piśmie do organu rentowego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 października 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił umorzenia należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenie społeczne za okresy ww. w łącznej kwocie 63.272,16 zł;

- na ubezpieczenie zdrowotne za okresy ww. w łącznej kwocie 11.042,15 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999r. niepodlegające umorzeniu należało uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z dnia 18 sierpnia 2014r., tj. do dnia 22 września 2015r.

Słuchani w toku rozprawy odwołujący (rozprawa z dnia 10 czerwca 2016r.) oraz jego żona J. C. (rozprawa z dnia 21 września 2016r.) wskazali, że po otrzymaniu decyzji warunkowej z dnia 18 sierpnia 2014r. nie ustalili wysokości

należności niepodlegających umorzeniu. W związku z tym ubezpieczony dopiero w odwołaniu zawarł wniosek o określenie zaległości niepodlegających umorzeniu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego i przesłuchania odwołującego D. C. oraz świadka J. C..

Strony nie zgłaszały wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Warunki umorzenia należności z tytułu składek określone są w art. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) zgodnie z którym:

Art. 1. 1. Na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych

1) która przed dniem 1 września 2012r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999r. do dnia 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

2. W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek.

3. W przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

4. Wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

5. Jeżeli decyzję o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym lub decyzję o wysokości zadłużenia z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, o których mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyda po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tej decyzji, chyba że termin określony w ust. 4 jest dłuższy.

6. Umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

7. Umorzeniu podlegają również należności, o których mowa w ust. 1 i 6, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia wniosku o umorzenie. Należności te podlegają wyłączeniu z umowy

o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty. Warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po opłaceniu pozostałych należności objętych umową.

8. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

9. W przypadku prowadzenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo wszczęcia po dniu złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, postępowania w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu określonego w art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w ust. 1 w odniesieniu do osób zgłoszonych do tych ubezpieczeń przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność albo spółki, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, postępowanie, o którym mowa w ust. 8, ulega zawieszeniu do dnia uprawomocnienia się decyzji w sprawie podlegania tym ubezpieczeniom.

10. Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

11. Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8.

12. W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

13. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

1) umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub

2) odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12.

14. W okresie od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 13, postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu. Do postępowania egzekucyjnego nie stosuje się art. 823 ustawy z dnia 17 listopada 1964r. - Kodeks postępowania cywilnego.

15. Bieg terminu przedawnienia należności, o których mowa w ust. 1, 6, 10 i 12, ulega zawieszeniu na okres od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 13.

16. Od decyzji, o których, mowa w ust. 8 i 13, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i na zasadach określonych w art. 83 ust. 2, 3 i 5-7 ustawy wymienionej w ust. 1.

17. Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezwłocznie przekazuje decyzję, o której mowa w ust. 13 pkt 1, dyrektorowi oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako organowi egzekucyjnemu, naczelnikowi urzędu skarbowego lub komornikowi sądowemu w celu wydania postanowienia o umorzeniu kosztów egzekucyjnych.

Należy przeanalizować warunki konieczne do umorzenia składek.

Pierwszym warunkiem jest złożenie wniosku o umorzenie nieopłaconych składek w okresie od 1 stycznia 1999r. do 28 lutego 2009r. Ten warunek ubezpieczony spełnił.

Drugi warunek to złożenie wniosku w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy to jest do dnia 14 stycznia 2015 roku. Ten warunek również został spełniony.

Trzeci warunek to wydanie decyzji określającej warunki umorzenia przez organ rentowy. Taka decyzja została wydana w dniu 18 sierpnia 2014r. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 grudnia 2014r., zgodnie z którym „ustawa z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność wyraźnie przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności. Ustawa nie daje podstaw do wydania jednej decyzji o charakterze warunkowym. W decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust. 1 i 6, podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia, o których mowa w przepisach ust. 10 - 12 art. 1 ustawy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest w decyzji z art. 1 ust. 8 warunki te określić, tzn. skonkretyzować poprzez podanie kwot niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP, FGŚP i (...) za okres od dnia 1.01.1999r., do których opłacenia jest obowiązany wnioskodawca wraz z wszelkimi kosztami dodatkowymi wymienionymi w ustawie oraz poprzez wskazanie terminu, w jakim należności te podlegają spłacie.”

Decyzja z dnia 18 sierpnia 2014r. nie zawierała informacji o składkach niepodlegających umorzeniu. Stała się decyzją prawomocną. Ma rację organ rentowy wskazując, że decyzja stała się decyzją istniejącą w obrocie prawnym.

Czwarty warunek to nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności bądź odmowie umorzenia należności niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999r. oraz należnych od tych składek opłaty prolongacyjnej, od z kosztów upomnienia, opłat dodatkowych. Odwołujący posiadał zaległości na dzień wydania decyzji odmawiającej umorzenia składek.

Piątym warunkiem jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu składek bądź odmowie umorzenia składek kosztów egzekucyjnych naliczonych przez naczelnika urzędu skarbowego. Ubezpieczony stosownego zaświadczenia nie przedłożył.

Szósty warunek to spłata niepodlegających umorzeniu należności w terminie 12 od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia. Odwołujący twierdził, że w tym terminie nie posiadał wiedzy w zakresie wysokości zaległości do spłacenia ponieważ organ rentowy nie poinformował go o tym. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w przytoczonym wyroku stwierdził, że skoro ubezpieczony nie był poinformowany w decyzji warunkowej o wysokości i rodzaju składek nie podlegających umorzeniu to termin 12 miesięcy nie rozpoczął biegu. Jednakże stwierdzić trzeba, że w niniejszej sprawie organ rentowy nie mógł w decyzji warunkowej z dnia 18 sierpnia 2014r. określić wysokości składek niepodlegających umorzeniu, bowiem odwołujący nie opłacił składek za okres przed wydaniem ww. decyzji warunkowej. Organ rentowy mógł co najwyżej wskazać należności główne na dzień wydania decyzji bez określenia odsetek, opłat dodatkowych. Ich wysokość ustala się na dzień dokonania wpłaty. Ponadto, organ rentowy w ww. decyzji wskazał, iż celem ustalenia wysokości zaległych składek ubezpieczony winien zwrócić się o informację do organu rentowego. Odwołujący takiego działania nie podjął, pomimo iż leżało to w jego interesie. Ubezpieczony w żaden sposób nie zakwestionował ww. decyzji warunkowej przed jej uprawomocnieniem, również w tym aspekcie.

Zdaniem Sądu, wiążący dla stron jest 12-miesięczny termin od daty prawomocności decyzji. Decyzja wywołuje skutki w niej przewidziane i termin zaczął biec. W przypadku wątpliwości co do wysokości należności płatnik winien był w określonym ustawą terminie wezwać organ rentowy do określenia zobowiązania. Wówczas postępowanie abolicyjne ulec winno zawieszeniu do czasu wyjaśnienia spornej okoliczności, a co za tym idzie termin 12- miesięczny uległby przerwaniu (zawieszeniu). W niniejszej sprawie odwołujący w terminie określonym ustawą i decyzją z dnia 18 sierpnia 2014r., nie podjął żadnych czynności zmierzających do ustalenia wysokości zobowiązania. Nie doszło do przerwania 12- miesięcznego terminu.

Jedynie łączne spełnienie wszystkich warunków opisanych w art. 1 daje podstawę do umorzenia należności na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012r. Brak było podstaw do uwzględnienia odwołania, bowiem umorzenie składek jest możliwe jedynie w sytuacji, gdy osoba nie posiada zaległości z tytułu składek niepodlegających umorzeniu. Bezsporne w sprawie jest, że D. C. w określonym terminie 12 miesięcy tj. do dnia 22 września 2015r. takie zaległości posiadał.

Wyrok wydano na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 i 2 i §6 ust.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego obowiązującego w dacie wpływu odwołania do Sądu.

(-) SSO Joanna Smycz